

The great earthquake of 1923 in Japan. Compiled by the bureau of social affairs home office. — Tokyo 1926. 8°. 12, XXVI, 615, 4 l., számos képpel és térképmelléklettel.

1923 szept. 1-én szörnyű elemi csapás sújtotta Japánt, a földrengés elpusztította Tokyót és környékét. Tokyóban a földrengéstől s a nyomában támadt s két napon és két éjjelen át tartott tűzvészről 7 kerület pusztult el. Az emberéletben és vagyonban okozott káron kívül igen nagy veszteség érte a japán kultúrát számos köz- és magángyűjtemény elégésével; a főnemesség, mecénások, tudósok, kereskedők palotáiban, házaiban a régi és új festményeknek, szobroknak, fegyvereknek, iparművészeti tárgyaknak, ritka könyveknek és kéziratoknak ezrei és ezrei veszttek el pótolhatatlanul a tudomány kárára.

Íme néhány példa: az OKURA-múzeumban (Br. OKURA nyilv. gyűjteménye) mintegy 1000 régi buddhista képmás és szobor, az egész régi kínai és koreai porcellángyűjtemény; közte 150 drb, mely régi kínai sírokból került elő. — KOBAYASHI gyűjteménye 200.000 színes nyomat, 20.000 eredeti metszet (400 HOKUSAITÓL) s egy művészi illusztrációkkal díszített könyvsorozat. — ASHINO pecsétvéső család generációkon át gyűjtött felszerelése, nagy facsimile könyvanyaggal. — TAKATSU-család műhelye, 35.000 drb színes metszettel. — MUSAROSHI-család textilgyára, nagy régi szőnyeggyűjteménnyel. — WATANABE műhelye 5000 régi színesmetszettel, 3000 fablockkal, 3000 festménnyel. A kereskedelmi múzeum a kiállított 10.500 darabbal stb.

Hasonló nagy a pusztulás régi és ritka könyvekben, kéziratokban. Tűzmartalékvá lett nevezetesebb köz- és magánkönyvtárak kerületenként:

Belügyminiszterium; hat nagy könyvraktár, a kiadók kötelességszámláival (1870. évi tny. alapján) mintegy 1 millió kötet, emellett a TOKUGAWA-korszakra vonatkozó bevételi lajstromok, a feudal-nemesek gazdasági iratai, Viscount MATSUDAIRA történelmi becsű gyűjteménye kiadatlan diariumokkal s okiratokkal.

OKASHI könyvtár 88.000 kötet, közte sok régi és ritka kiadás és OZAKI nagy novellairóra vonatkozó gyűjtemény.

A császári mauzoleumok irodája 128 kézirattal, 3195 nyomtatvánnyal.

Pénzügyminiszterium: hat raktár 600.000 kötetel, a japán pénzügy, külkereskedelem, közgazdaság történetére vonatkozó, megbecsülhetetlen értékű anyaggal.

Közoktatásügyi miniszterium: 110.000 köteten felül, többnyire iskolakönyvek, közte 200—200 régi és ritka könyv s a műemlékek törzskönyve.

ISHIN SHIRYO HENSAN-KAI 30.700 kötet, a MEIJI-korszak történeti anyagának összegyűjtésére alakult bizottság gyűjteménye, közte 200 kötet kiadatlan anyag. Szerencsére egy raktár 6737 kötet saját- és 15.729 kötet kölcsönkönyvvel és a bizottság másolati anyagával megmaradt.

Meiji-egyetem 60.000 kötettel; Nihon-egyetem, BINDING német jogtudós 13.000 kötetes könyvtárával; Senshu magánegyetem (SOMA és TAJIRI alapítása) 28.137 kötet közgazdasági tárgyú könyvtárával.

Hg. KIMMOCHI SAIONJI palotája, benne a versaillesi konferencián — melyen Japánt képviselte — felvett jegyzőkönyveivel.

KEI-ICHIRO OKAZAKI nagy és ritka könyvekben gazdag orvosi könyvtára.

Földmívelési és kereskedelemügyi miniszterium 109.300 kötet és 891 kéziratból álló könyvtára.

Közlekedési miniszterium 450.000 kötet nagyrészt Európából származó szakkönyvvel.

A geológiai társaságnak 50 évi fennállása alatt összegyűlt könyvtára.

ISHII konyhaművészeti, ETSUDA régi japán és kínai könyvgyűjteménye.

Tokyói császári egyetem összes épületeivel, a könyvtár számos unikumával és kéziratával és MÜLLER Miksa 20.000 kötetes nyelvtudományi könyvtárával.

Jezsuita misszió 60.000 kötetes, a keresztény propaganda történetére fontos könyvtárával.

NISHIMURA és HOSHINO tiz-tizezeres régi japán és kínai irodalomra vonatkozó könyvtára.

Reiunji, a buddha OBAKU szekta temploma a buddhizmusra vonatkozó két raktárt betöltő könyvtárával, a szent könyvek csaknem teljes sorozatával.

JIDA tudós botanikai könyvtára, Japán flóráját leíró 96 kötetes, illusztrált kézirat művével.

Dr. OGAWA szemészeti művekben az ország leggazdagabb gyűjteménye. — JAMADA vívás- és sztratégiáira vonatkozó, továbbá LAOTZE és CHUANCTZE kínai filozófusok összegyűjtött műveit tartalmazó könyvtára.

Shogyoji templom 15.000 kötetes könyvtára a japán és kínai történelem és irodalom köréből.

HAGIWARA buddhista pap több ezer kötetnyi könyvtára, benne japán és kínai klasszikusok, szanszkrit szöveggönyvek kézirati jegyzeteivel s bővítéseivel.

Monseiji templom, benne 12.000 kötet buddhista irodalom s kínai klasszikusok.

ROKUGO bibliofil 20.000 kötetes japán zenei és színházi gyűjteménye.

Gróf TAKA-AKI TOGO palotája japán és kínai könyvgyűjteménnyel, kivéve azt a 1500 kötetet, amely letétben van a WASEDA-egyetemen.

JASUDA bankár bibliofil-gyűjteménye, a legkiválóbb magánkönyvtár, válogatott régi japán és kínai könyvekkel.

Saikoji templom, WATANABE 20.000 kötetes vallási és filozófiai tárgyú könyvtárával.

Ezekről a művészeti és könyvtári veszteségekről a mű 7-ik fejezete számol be 499—548. lapokon.

HAVRÁN DÁNIEL.

Sárospataki kalauz. Szerkesztette *Harsányi* István. Sárospatak, 1927. Ref. főiskola. ny. 8°. 107, 30 l. Ára 3 P.

A világháború óta örvedetesen gyarapodik a várost látogató idegenek száma, azért szükségessé vált egy, a város és környéke nevezetességeit és látnivalóit ismertető kalauz közrebocsátása. HARSÁNYI e kalauzában kevesebb teret szentel a természeti, gazdasági, közlekedési viszonyok s egyéb praktikus tudnivalók közlésének; annál bővebben szól a város történetéről s a közel 400 éves ref. főiskoláról és gyűjteményeiről. Mint könyveket kedvelő tudós ember, különösen részletesen foglalkozik a főiskola könyvtárával. A nyomtatványok száma 70.000 kötet, a kéziratoké 2000 kötet. A legbecsebb darabok a nagyteremben vannak közszemlére kitéve; ilyenek a RÁKÓCZY- emlékek (1—18), régi ritka magyar könyvek (19—37), unicumok (38—94), bibliakiállítás (95), kéziratok (96—139), ősnymtatványok (140—41), nagybecsű ritkaságok híres férfiak sajátkezű bejegyzéseivel (142—157), sárospataki diákok díszítő művészeté (158—171), továbbá a KAZINCZY-féle metszetgyűjtemény, a nagytermet díszítő képek és szobrok. A kötetet az elmondottak illusztrálására képek, facsimilék fejezik be. Szükséges volna a várost és környékét ábrázoló tervrajzot és térképet mellékelni a kalauzhoz.

HAVRÁN DÁNIEL.